

ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม (มาตรา 168-176)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณกรณ์ บุญมี

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มาตรา 168

มาตรา 168 ผู้ใด**ขัด****ขึ้น**คำบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือ
พนักงานสอบสวน ซึ่ง**ให้**มาเพื่อให้ถ้อยคำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่
เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำบังคับตามกฎหมาย...ซึ่งให้มาเพื่อให้ถ้อยคำ

- พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกนายดำให้มาให้ถ้อยคำในฐานะ **พยาน** ถ้านายดำไม่มา นายดำมีความผิดตามมาตรา 168
- พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกนายแดงให้มาให้ถ้อยคำในฐานะ **ผู้ต้องหา** ถ้านายแดงไม่มา นายแดงไม่มีความผิดตามมาตรา 168

คำบังคับตามกฎหมาย...ซึ่งให้มาเพื่อให้ถ้อยคำ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1341/2509 ในชั้นสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 พนักงานสอบสวนจะบังคับให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำใดๆไม่ได้ และมาตรา 135 ก็บัญญัติห้ามมิให้พนักงานสอบสวนล่อลวงหรือขู่เข็ญผู้ต้องหาให้ให้การอีกด้วย จึงเห็นได้ว่า**หมายเรียกของพนักงานสอบสวนที่ให้ผู้ต้องหามาเพื่อให้การ ไม่เข้าลักษณะเป็นคำบังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 168** กรณีผู้ต้องหาขัดขืนไม่มาให้การตามหมายเรียกโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66(3) (หมายเหตุ ปัจจุบันคือมาตรา 66 (2) ประกอบวรรคสอง) บัญญัติทางแก้ไว้ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจ**ออกหมายจับ**ตัวมาได้ เป็นการลงโทษอยู่ (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 17/2509)

มาตรา 169

มาตรา 169 ผู้ใด **ขัดขึ้น** คำบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ **ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน** ซึ่งให้ส่งหรือจัดการส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด⁽¹⁾ ให้สถาบัน⁽²⁾ ให้ปฏิญาณ⁽³⁾ หรือให้ให้ถ้อยคำ⁽⁴⁾ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

Note : พยาน

- ไม่มา ผิดมาตรา 168
- มาแล้วไม่ให้การ ผิดมาตรา 169 (ฎ.1954/2515) ดู ป.วิอาญา มาตรา 234 และ รธน มาตรา 29 วรรคสี่ (privilege against self-incrimination)
- ให้การ แต่เป็นเท็จ ผิดมาตรา 137/172/173
- ส่วนผู้ต้องหาไม่มาไม่ผิด (ฎ. 1341/2509) มาแล้วไม่พูดก็ไม่ผิด หรือให้การเท็จก็ไม่ผิด (ฎ. 4048/2528)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1954/2515

พนักงานสอบสวนเชิญจำเลยไปให้ถ้อยคำในฐานะพยานที่สถานีตำรวจโดย**ไม่ได้
ออกหมายเรียก** จำเลยยอมมาโดยดีและพนักงานสอบสวนบอกจำเลยว่าจะ
สอบสวนเป็นพยานย่อมหมายความว่าสั่งให้จำเลยให้ถ้อยคำ คำสั่งของพนักงาน
สอบสวนเช่นนี้จึงเป็นคำสั่งบังคับตามกฎหมายให้จำเลยให้ถ้อยคำ **เมื่อจำเลยขัด
ขึ้นคำสั่งดังกล่าว ย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
169** (ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 21/2515)

มาตรา 170 และมาตรา 171

มาตรา 170 ผู้ใด**ขัดขึ้น**หมายหรือ**คำสั่ง**ของศาลให้**มา**ให้ถ้อยคำ **ให้มา**เบิกความหรือ**ให้ส่ง**ทรัพย์สินหรือเอกสารใดในการพิจารณาคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 171 ผู้ใด**ขัดขึ้น****คำสั่ง**ของศาลให้**สถาบัน** ปฏิญาณ ให้ถ้อยคำหรือ**เบิกความ** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ดู ป.วิอาญา มาตรา 234 และ รธน มาตรา 29 วรรคสี่ (privilege against self-incrimination)

รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2046/2533 บทบัญญัติ ป.อ. มาตรา 170 มีความมุ่งหมายจะเอาโทษแก่ผู้ที่ได้ขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาลให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความหรือให้ส่งทรัพย์หรือเอกสารใดในการพิจารณาคดีอันเป็นบทบัญญัติถึงการกระทำความผิดต่อศาลซึ่งเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมโดยเฉพาะ แม้โจทก์จะอ้างว่าได้รับความเสียหายจากการที่จำเลยขัดขึ้นคำสั่งศาลไม่ส่งเงินที่อายัดไว้ไปยังศาลแพ่ง แต่ก็**ไม่ใช่ความเสียหายโดยตรงอันเกิดจากการกระทำผิดของจำเลย เพราะโจทก์จำเลยมิได้มีสิทธิและหน้าที่ต่อกัน** การกระทำของจำเลยไม่เป็นการล่วงสิทธิของโจทก์โจทก์จึงมิใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(4) จึงไม่มีอำนาจฟ้อง.
- ฎ 1880/2515 และ 2768/2522 วินิจฉัยเช่นเดียวกัน

แจ้งความเท็จ

- มาตรา 172 ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ**เกี่ยวกับความผิดอาญา** แก่**พนักงานอัยการ** **ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา** ซึ่ง**อาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- มาตรา 173 ผู้ใด**รู้ว่ามีได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น** แจ้งข้อความแก่**พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา**ว่า ได้มีการกระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
- บททั่วไปคือ มาตรา 137 และมีบทเฉพาะคือมาตรา 174 และมาตรา 181

ความสัมพันธ์

- มาตรา 172 และมาตรา 173 เป็นบทเฉพาะของมาตรา 137 ที่เป็นบททั่วไป
 - ฎ. 981/2561 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 173 อันเป็นบทบัญญัติเฉพาะแล้ว ไม่จำเป็นต้องปรับบทตามมาตรา 137 อันเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานทั่ว ๆ ไปอีก
- มาตรา 173 เป็นบทเฉพาะของมาตรา 172
 - ฎ. 627/2515 โจทก์ฟ้อง...ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 172, 173, 174 ... ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 173 ซึ่งเป็นบทเฉพาะ ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 174 แต่มิได้เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ซึ่งจะต้องลงโทษตามบทหนัก

แจ้งเอง = ถูกถาม

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1142/2482 : เจ้าพนักงานสรรพสามิตต์เป็นคณะกรรมการอำเภอด้วยตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยระเบียบราชการบริหาร แต่จะทำการจับกุมผู้กระทำผิดต่อกฎหมายนอกหน้าที่ของตนได้ก็ต่อเมื่อมีหมายจับหรือเป็นเรื่องที่อยู่ในข่ายเกี่ยวตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา ม.78 นายอำเภอสั่งด้วยปากเปล่าให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตต์ทำการจับกุมผู้กระทำผิดต่อกฎหมายอื่น ถ้าเจ้าพนักงานสรรพสามิตต์ไปจับกุมและบังคับเรียกเอาเงินเป็นประโยชน์ส่วนตัวไม่เป็นผิดกฎหมายอาญามาตรา 136 (มาตรา 148 ประมวลกฎหมายอาญา)

ข้อกฎหมาย ≠ ข้อเท็จจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3107/2516 โจทก์ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ได้พกพาอาวุธปืนขณะที่มิได้อยู่ในบ้านของตน แต่อยู่ที่บ้านของพี่โจทก์ จำเลยเป็นตำรวจได้ตรวจค้นพบอาวุธปืนนั้นที่ตัวโจทก์ จึงจับโจทก์และแจ้งความหาว่าโจทก์เป็นบุคคลอันตราย และพกพาอาวุธปืน กรณีเป็นเรื่องที่จำเลยแจ้งข้อความตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ การพกพาอาวุธปืนเช่นนี้จะเป็นความผิดต่อกฎหมายตามที่จำเลยแจ้งหรือไม่ ไม่สำคัญ เพราะ**การแจ้งข้อความย่อหมายถึงการแจ้งข้อเท็จจริง ไม่เกี่ยวกับข้อกฎหมาย** และการที่จำเลยแจ้งด้วยว่าโจทก์เป็นบุคคลอันตรายนั้นก็ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับความผิดอาญาการกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ

ข้อกฎหมาย ≠ ข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ข้อความที่จำเลยนำไปแจ้งต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภออรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี ตามที่โจทก์กล่าวหาในฟ้องนั้นเป็นข้อความจริง และวินิจฉัยว่ากรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเลยแจ้งข้อความตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏการกระทำของโจทก์จะเป็นความผิดต่อกฎหมายตามที่จำเลยแจ้งหรือไม่สำคัญ เพราะการแจ้งข้อความย่อหมายถึงการแจ้งข้อเท็จจริง ไม่เกี่ยวกับข้อกฎหมาย เมื่อฟังว่าข้อความที่จำเลยแจ้งนั้นเป็นความจริง จำเลยก็ไม่มีความผิดฐานแจ้งความเท็จตามที่โจทก์กล่าวหา คดีจึงไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนมูลฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2249/2515

- ก. ถูกคนร้ายฆ่าตาย จำเลยเห็น ส.กับฮ. ร่วมกันฆ่า ก. ตาย โดย**มิได้เห็น ท. ร่วมกระทำ**ความผิดด้วย แต่จำเลยได้แจ้งแก่เจ้าพนักงานตำรวจผู้ออกไปสืบสวนและให้การต่อพนักงานสอบสวนว่า**เห็น ท.ร่วมกับส.และฮ.ฆ่า ก.** จึงเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานสอบสวนและเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ตามมาตรา 172 **เมื่อการกระทำของจำเลยต้องด้วยมาตรา 172 ที่บัญญัติเป็นความผิดไว้โดยเฉพาะแล้ว ย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา 137 ซึ่งเป็นบทบัญญัติโดยทั่วไปอีก**
- กรณีที่จำเลยแจ้งความกล่าวหาเป็นเรื่องมีคนร้ายฆ่านายกวงตาย ซึ่ง**ได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริง มิใช่แจ้งความกล่าวหาโดยมิได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น** จำเลยจึง**ไม่มีความผิดตามมาตรา 173**

ข้อความต้องเกี่ยวกับคดีอาญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4205/2529 การแจ้งความเท็จอันจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 172, 173 และ 174 นั้น ความเท็จที่แจ้งต้องเป็นข้อความที่เกี่ยวกับความผิดอาญา เมื่อจำเลยให้การต่อพนักงานสอบสวนเพียงว่า จำเลยเป็นผู้แนะนำ ส. ให้รู้จักกับโจทก์และสามี ซึ่งเป็นความเท็จโดยไม่มีข้อความว่าโจทก์กระทำความผิดอาญา การกระทำของจำเลยย่อมไม่เป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จ

ต้องเจตนาให้มีการดำเนินคดีอาญา ไม่ใช่เพียงวินัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1489/2530 ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรและผู้บัญชาการตำรวจภูธรต่างมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการทางวินัยต่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ฉะนั้น หากข้อความในหนังสือที่จำเลยร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของโจทก์ดังกล่าวเป็นเท็จ จำเลยย่อมมีความผิดฐานแจ้งความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137

การที่จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 173,174 ผู้แจ้งจะต้องมีเจตนาที่จะให้เจ้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษในทางอาญา แต่การที่จำเลยทำหนังสือร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของโจทก์นั้นเห็นได้ว่าจำเลยมีเจตนาให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแก่โจทก์ มิได้เจตนาที่จะให้ดำเนินการเอาความผิดแก่โจทก์ในคดีอาญาการกระทำของจำเลยจึงไม่มีมูลเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 173,174.

Note : เพราะไม่ใช่การรับแจ้งความในฐานะพนักงานสอบสวน หรือผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 589/2536

จำเลยกับโจทก์ร่วมร่วมประเวณีกันโดยสมัครใจ เมื่อจำเลยรู้อยู่แล้วว่าโจทก์ร่วมมิได้
ข่มขืนกระทำชำเราจำเลย แต่ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่โจทก์ร่วม โดย
กล่าวหาว่าโจทก์ร่วมข่มขืนกระทำชำเราจำเลยการกระทำของจำเลยจึงเป็นการแจ้งข้อความอัน
เป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานสอบสวนเพื่อจะเกลี้ยให้โจทก์ร่วมต้องรับโทษตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 174 วรรคสอง, 181(1)

นอกจากแจ้งความเท็จ อาจเป็นความผิดฐาน หมิ่นประมาทด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8611/2553 การที่จำเลยยืนยันข้อเท็จจริงว่าจำเลยเห็นโจทก์ร่วมหยิบเอาเศษสร้อยคอทองคำของจำเลยไปและไปและได้แจ้งความแก่พนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีโจทก์ร่วมในข้อหาลักทรัพย์ซึ่งเป็นข้อความอันเป็นเท็จ โดยจำเลยรู้ดีว่ามีได้มีการกระทำผิดในข้อหาลักทรัพย์เกิดขึ้น แต่กลับไปแจ้งความแก่พนักงานสอบสวนดังกล่าวว่าได้มีการกระทำผิดข้อหาลักทรัพย์อันเป็นเท็จเพื่อให้พนักงานสอบสวนเชื่อว่ามีความผิดข้อหาลักทรัพย์เกิดขึ้น เพื่อให้โจทก์ร่วมได้รับโทษ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จตาม ป.อ. มาตรา 137, 174 วรรคสอง ประกอบมาตรา 173 **นอกจากนี้ จำเลยยังมีเจตนาจะมีเจตนาแจ้งความเพื่อให้โจทก์ร่วมถูกดูหมิ่นเกลียดชังและเสียชื่อเสียง จึงเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ร่วมอีกด้วย**

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5796/2567

ความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ตาม ป.อ. มาตรา 137 เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานอันเป็น**บททั่วไป** ส่วนการกระทำความผิด ตาม ป.อ. มาตรา 172 และ 173 เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรมอันเป็น**บทเฉพาะ**เกี่ยวกับความผิดอาญา สำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท ตาม ป.อ. มาตรา 326 ต้องเป็นการใส่ความโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียหาย

คดีนี้จำเลยทั้งสาม...แจ้งข้อเท็จจริงตามสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น**ตามความเข้าใจ** โดยมีเหตุผลอันควรเชื่อว่าเป็นความจริง**โดยสุจริต** แม้ว่าจะมีข้อเท็จจริงบางส่วนที่พาดพิงเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของโจทก์กับเจ้าพนักงานตุลาการนครพนม นั้น ก็เป็นข้อเท็จจริงที่มีเหตุอันควรสงสัยและคลาดเคลื่อนไปบ้างตามควร โดยมีจุดประสงค์ที่แท้จริงเพื่อต้องการให้มีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง**ดำเนินการทางวินัยเท่านั้น มิได้มุ่งประสงค์ต้องการให้มีความเกี่ยวข้องเกี่ยวพันในความผิดเพื่อให้ต้องรับโทษทางอาญาแต่อย่างใด** ดังนั้น**ไม่มีข้อบ่งชี้ที่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังได้ว่า จำเลยทั้งสามมีเจตนาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานเพื่อกลั่นแกล้งโจทก์เกี่ยวกับความผิดอาญา และใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์**

ฟ้องเท็จในคดีอาญา

มาตรา 175 ผู้ใดเอาความอันเป็นเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญา หรือว่ากระทำความผิดอาญาแรงกว่าที่เป็นความจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 176 ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 176 แล้วลุแก่วินิจฉัยต่อศาล และขอถอนฟ้องหรือแก้ฟ้องก่อนมีคำพิพากษา ให้ศาลลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้หรือศาลจะไม่ลงโทษเลยก็ได้

Note : ฟ้องเท็จผิดเฉพาะในคดีอาญา ฟ้องเท็จในคดีแพ่งไม่ผิดกฎหมายอาญา (ฎ 1274/2513 วินิจฉัยว่าไม่ผิดมาตรา 137 และมาตรา 267)

เท็จ

- เงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย: อาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย
- เจ้าพนักงานทั่วไป ม.137
- อัยการ พงส สืบสวน + คดีอาญา ม.172
- พงส สืบสวน + แกล้งแจ้งว่ามีอาญา ม.173
- ม.172 หรือ 173 ระบุคน ม.174
- แจ้งเรื่องร้ายแรง ม.181
- แจ้งให้จดเท็จ (เอกสารราชการ/มหาชน) ม.267
- บอกชื่อ/ที่อยู่อันเป็นเท็จ ม.367
- ฟ้องเท็จอาญา ม.175
- เบิกความเท็จ ม.177 (อาญา ว.2 คดีอื่น ว.1)
- แปลข้อความสำคัญผิด ม.178
- ทำพยานหลักฐานเท็จ + มีอาญา/ร้ายแรง ม.179
- นำสืบพยานเท็จ ม.180
- คดีร้ายแรง ม.181

Right to remain silent + privilege against self-incrimination (ฎ 4048/2528)

ตามฟ้องข้อ (ก) การที่จำเลยเป็น**คนสัญชาติญวนไม่เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน** ... แล้วจำเลยมาแจ้งให้เจ้าพนักงานเทศบาล...ผู้มีหน้าที่ในการควบคุมทะเบียนจัดข้อความเท็จลงในทะเบียนบ้านเลขที่ 25/30...**ว่าจำเลยเป็นคนชาติไทย** ย้ายมาจากบ้านเลขที่ 9/19...นั้น การกระทำของจำเลยตามฟ้อง ข้อ (ก) ดังกล่าว ย่อมเป็นความผิดตาม...มาตรา 267

Right to remain silent + privilege against self-incrimination (ญ 4048/2528)

ส่วนในฟ้องข้อ (ข) ที่โจทก์กล่าวหาว่า จำเลยบังอาจแจ้งความเท็จต่อนายทะเบียนเขตดุสิตว่า จำเลยเป็นบุคคลมีสัญชาติไทย...ปรากฏว่าบัตรประจำตัวประชาชน...ที่เจ้าพนักงานออกให้นั้น**หาได้มีการจดข้อความเท็จ**ที่ว่า...ลงไว้ในเอกสารนั้นด้วยไม่ ฉะนั้นกรณีจึงไม่เข้าองค์ประกอบที่จะเป็นความผิดตาม...มาตรา 267 ได้ จำเลยคงมีความผิด...ตาม...มาตรา 137 เท่านั้น

Right to remain silent + privilege against self-incrimination (ญ 4048/2528)

ในฟ้องข้อ (ค) ที่โจทก์กล่าวหาว่า จำเลยแจ้งความเท็จแก่เจ้าสิบตำรวจสมศักดิ์... ว่าจำเลยเป็นคนไทยนั้น คดีได้ความตามคำของเจ้าสิบตำรวจสมศักดิ์จึงประไพ เองว่า จำเลยได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่จับกุมตัวส่งมายังกอง กำกับการตำรวจภูธรอุดรธานี ในข้อหาว่าเป็นคนญวนอพยพหนีจากเขตควบคุม การที่ จำเลยให้การปฏิเสธพร้อมกับแสดงบัตรประจำตัวประชาชนให้เจ้าสิบตำรวจสมศักดิ์ดูจึง **เป็นการให้การปฏิเสธในฐานะผู้ต้องหา** ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาจะให้การรับหรือปฏิเสธอย่างใดก็ได้ **เมื่อกฎหมายให้สิทธิ** แก่จำเลยในฐานะผู้ต้องหาไว้เช่นนี้ แม้ข้อความที่จำเลยให้การนั้นจะเป็นเท็จก็ย่อมจะ เอาผิดแก่จำเลยฐานแจ้งความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 ไม่ได้และ จะเอาผิดแก่จำเลยฐานใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดฐานแจ้งให้เจ้า พนักงานจดข้อความเท็จลงในเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 268 ก็ไม่ได้เช่นกัน

สิทธิในการดำเนิน/ต่อสู้คดี

ชั้นสอบสวน

- ผู้ต้องหาให้การอย่างไรก็ได้ แม้ให้การเท็จก็ไม่ผิด แต่ทำพยานหลักฐานเท็จผิด
- แต่ก่อนจะเป็นผู้ต้องหาจะให้การเท็จไม่ได้ (5346/2540)
- คนอื่นผิดหมด (พยาน, ผู้เสียหาย)

ชั้นพิจารณา

- คดีแพ่ง: ฟ้องเท็จไม่ผิด ทำพยานหลักฐานเท็จไม่ผิด ยื่นคำให้การไม่ผิด แต่เบิกความเท็จผิด และนำสืบพยานเท็จผิด
 - แต่อาจมีความผิดฐานปลอมเอกสาร หรือทำให้เอกสารเสียหาย
- คดีอาญา: ฟ้องเท็จผิด (175) ทำพยานหลักฐานเท็จผิด เบิกความเท็จผิด นำสืบพยานเท็จผิด
 - เว้นแต่จำเลยให้การเท็จไม่ผิด

การฟ้อง และยื่นคำให้การในคดีแพ่ง

- ฟ้องเท็จผิดเฉพาะในคดีอาญา ฟ้องเท็จในคดีแพ่ง และยื่นคำให้การในคดีแพ่งเป็นเท็จไม่ผิด (ฎ1274/2513, 1107/2509, 1274/2513, 530/2515)
- แต่ถ้าในระหว่างการดำเนินคดี ยื่นคำร้องหรือคำแถลงอันเป็นเท็จ ผิดมาตรา 137 (ฎ 2302/2523)
- การเบิกความเท็จ (มาตรา 177 วรรคหนึ่ง) นำสืบเท็จ/แสดงพยานหลักฐานเท็จ (มาตรา 180) ในคดีแพ่งมีความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1274/2513

การเอาความเท็จมาฟ้องในคดีแพ่งหรือการที่จำเลยในคดีแพ่งยื่นคำให้การเป็นเท็จ
ไม่เป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137
เพราะมิได้เป็นการแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน และการที่โจทก์หรือจำเลยในคดีแพ่งแถลงให้
ศาลจดข้อความอันเป็นเท็จลงในสำนวนคดีแพ่งโดยมิได้มีวัตถุประสงค์จะใช้ข้อความนั้นเป็น
พยานหลักฐาน ก็**หาเป็นความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จตาม**
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2302/2523

คำร้องขอให้ปล่อยจำเลยชั่วคราวจะต้องยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดี คำว่า 'ศาล' หมายถึงผู้พิพากษาที่มีอำนาจทำการอันเกี่ยวกับคดีอาญา **ผู้พิพากษาจึงมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยสั่งคำร้องขอให้ปล่อยจำเลยชั่วคราว ตลอดจนการบังคับตามสัญญาประกันในกรณีที่ผิดสัญญา จึงเป็น เจ้าพนักงานตามกฎหมาย** การที่จำเลยยื่นคำร้องเท็จว่า ส. ถึงแก่กรรม เป็นการร้องเพื่อให้พ้นจากความผิดตามสัญญาประกัน **จึงเป็นการแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน**

ยื่นฟ้องอาญาเท็จ = ความผิดสำเร็จ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1815/2537 ความผิดฐานฟ้องเท็จย่อมเกิดขึ้นทันทีที่ฟ้องคดีหาใช้ว่าต้องรอให้คดีนั้นถึงที่สุด หรือต้องฟังว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายหรือไม่ก่อนแต่อย่างใด
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1941/2564 ความผิดตามมาตรา 175 แห่ง ป.อ. มุ่งหมายเพียงว่าเอาความอันเป็นเท็จฟ้องกล่าวหาผู้อื่นในทางอาญาเท่านั้นก็เป็นความผิดแล้ว มิได้บัญญัติว่าเป็นความเท็จที่จะทำให้เกิดมีความผิดทางอาญา ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้แก้งกล่าวหากันในทางอาญาอันจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาถูกฟ้องได้รับความเดือดร้อน

นอกจากฟ้องเท็จ อาจเป็นความผิดฐานหมิ่น ประมาท/ดูหมิ่นด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8244/2563 จำเลยฟ้องผู้เสียหายทั้งสองอ้างว่าผู้เสียหายทั้งสองปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต มีเจตนาช่วยเหลือ ก. และ ส. ให้พ้นจากการกระทำความผิด เป็นการกล่าวหาว่าผู้เสียหายทั้งสองกระทำความผิดอาญา โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าผู้เสียหายทั้งสองไม่ได้กระทำความผิด การกระทำของจำเลย**เป็นความผิดฐานฟ้องเท็จ** และที่จำเลยฟ้องว่าผู้เสียหายทั้งสอง**ไม่มีความยุติธรรมในใจให้กับตัวเองจริงหรือไม่** แม้จะเป็นการบรรยายแบบ**กึ่งคำถาม** แต่เป็นการกล่าวทำนองตำหนิว่าผู้เสียหายทั้งสองไม่มีความยุติธรรม ฟ้องจำเลยมีข้อความที่**ดูหมิ่นผู้เสียหาย**ทั้งสองอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษา เป็นความผิดฐานดูหมิ่นผู้พิพากษาในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี

ถอนฟ้อง = ลุแก่วิช / ไม่ต้องสารภาพ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15232/2553 บทบัญญัติตาม ป.อ. มาตรา 176 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการบรรเทาโทษให้แก่ผู้กระทำความผิด ดังนั้น **เมื่อจำเลยถอนฟ้อง**ในคดีอาญาที่เอาความอันเป็นเท็จฟ้องโจทก์ก่อนมีคำพิพากษา **ย่อมถือได้ว่าจำเลยได้ลุแก่วิชต่อศาลแล้ว** ควรได้รับการบรรเทาโทษตามบทบัญญัตินั้น ทั้งกฎหมาย **หาได้บัญญัติว่าจำเลยต้องให้การรับสารภาพ** จึงจะได้รับการบรรเทาโทษ